

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

O Hasanaginici

Thomas J. Butler

„Hasanaginica” (Hasan-agina žena) je narodna balada napisana u desetercu koji je karakterističan za junačke epske pjesme. Prvi put je privukla pažnju Zapadne Evrope kada ju je gvardijan Alberto Fortis preveo i objavio u svojoj knjizi „Put po Dalmaciji“ (Venecija, 1774. godine). Fortis je baladu objavio na srpsko-hrvatskom i talijanskom jeziku (prijevod). Njegova knjiga „Put po Dalmaciji“ je 1778. godine prvi put prevedena na engleski (ponovo izdata 1971. godine od strane izdavačke kuće Arno Press), a na njemački ju je 1775. godine preveo Werthes. Upravo Werthesov prijevod je koristio Goethe pripremajući svoj prijevod pjesme „Klaggesang von der edlen Frauen des Asan Aga” koju je objavio Johann Herder u prvom dijelu svoje knjige Volkslieder. Sir Walter Scott je također uradio veoma opisan i slobodan prijevod ove pjesme na osnovu Goethe-ovog prijevoda. Srećom, to nikada nije objavljeno (za više detalja o ovome vidjeti D.H. Low, Slavonic Review, III, Dec. 1924).

Prijevod „Hasanaginice“ na talijanski, njemački i engleski jezik došao je u vrijeme kada je u cijeloj Evropi postojao povećan interes za folklor koji je podstican radom MacPherson-a, braće Grimm i Herdera. Onda ne zaustaje činjenica da je visoko obrazovani i u kulturu upućeni Slovenac, Jernej Kopitar, koji je prvi put sreo Vuka Karadžića u Beču 1813. godine, svog novog učenika usmjerio na visoke vrijednosti folkloru u evropskim kulturnim krugovima. Vukova prva publikacija „Mala prostonarodnja slaveno-serbska pjesnarica” je uključivala i „Hasanaginicu” preuzetu iz Fortisove knjige. Fortisova verzija je vjerovatno kopirana sa ikavice i promijenjena u jezički stil koji je tada prevladavao u Dubrovniku: sadrži u sebi mješavinu pretežno ijekavskih i nekih ikavskih formi kao i nekoliko loših prijevoda. Vuk je preinačio pjesmu koristeći ijekavicu u cijeloj pjesmi i mijenjajući neke riječi; čak je dodao i svoj stih. Odlučili smo štampati Vukovu verziju, ali bez dodanog stiha, kao što je objavljeno u Trećem dijelu njegovih Srpskih narodnih pjesama. Vukova pjesma ima prednost koja se očituje barem u savremenom pravopisu i internim komentarima.

Svi koji su zainteresovani za druge poeme o Hasan-agi i njegovoj ženi mogu pogledati knjigu „Erlangenski rukopis” (SKA, Zbornik za Istoriju, jezik i književnost srpskog naroda, prvo odeljenje, knj. XII, 1925) od Gerharda Gesemana. Također može biti koristan i broj XXIII časopisa Život (Sarajevo 1974), koji je u potpunosti posvećen „Hasanaginici”.

Translated by Amila Ćelebić – © 2007 Amila Ćelebić

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative

Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.